

Fakta om natur- og miljøklager - og de grønne organisationer

Sådan fungerer klagesystemet

Klagesystemet er en integreret del af dansk natur- og miljølovgivning og en del af den værdikæde der handler om god håndhævelse og forståelse for lovgivningen. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser tillægges desuden betydning for den løbende fortolkning af lovgivningen og dermed for, om lovgivningen virker efter hensigten. Dermed bidrager de tabte sager også til helheden.

I forbindelse med debatten om strukturreformen blev klagesystemet og organisationernes indsats flere gange fremhævet af regeringen, som garanten for at reformens omfattende decentralisering af opgaverne til kommunerne ville være uproblematisk. Tilsvarende fremhæver miljøministeriets såkaldte "sektoranalyse" klagesystemets betydning for retssikkerhed og ensartet forvaltning landet over.

Senest – i november 2010 – understreger miljøminister Karen Elleman i Berlingske Tidende behovet for at inddrage befolkningen i naturforvaltningen som frivillige naturvogtere.

Det er netop det arbejde de grønne organisationer udfører systematisk og som nu pålægges en urimelig og kontraproduktiv statsafgift.

Derfor klager vi

"Kvaliteten af Danmarks natur har aldrig tidligere været så ringe", fastslog det bredt sammensatte "Wilhjelmudvalg" i 2001.

Den udvikling har Danmark forpligtet sig til at vende i løbet af få år – i forhold til FN-konventionen om biologisk mangfoldighed, der netop har afholdt møde i Nagoya i Japan og i forhold til EU, hvis direktiver stiller krav om "gunstig bevaringsstatus" og "god økologisk tilstand".

Set i forhold til samfundets forholdsvis beskedne indsats for at genoprette tabte natur- og miljøværdier har de tusindvis af enkeltafgørelser meget stor betydning for naturen og miljøet.

De handler ikke om flotte visioner om ny natur og snore der skal klippes over, men om at passe på den natur vi har – mens vi har den – og sikre mulighederne for at opleve den. Hver for sig syner enkeltafgørelserne måske ikke af meget, men tilsammen kan de udgøre forskellen mellem fremgang og tilbagegang.

Det koster klageindsatsen for organisationerne

Siden 2003 koster de fleste klager 500 kr i "klagesagsgebyr". Men organisationerne investerer derudover i tusindvis af frivillige timer og mange millioner indsamlede midler i at være bagstopper for mangelfuld kommunal sagsbehandling eller upræcis og ineffektiv lovgivning.

Danmarks Naturfredningsforening investerede i 2009 mere end 3,2 mill. kr i arbejdet med sagerne – dem der aldrig blev til en klage, de vundne og de tabte - mere end 10.000 kr for hver sag.

Så meget klager de grønne organisationer

På årsbasis forholder en organisation som **Danmarks Naturfredningsforening sig** rundt regnet til 15.000 afgørelser og planer. Dokumenterne systematiseres, lægges

på foreningens intranet og vurderes af lokale aktive og ansatte specialister. De 15.000 afgørelser resulterede i 2009 i 318 påklagede sager.

Af 176 afgjorte klager blev 71 tabt og 105 vundet – altså medhold i 60% afsagerne. Scoringsprocenten har ellers ligget stabilt omkring de 50% i de seneste mange år. På nogle områder – f.eks. vedrørende husdyr – vinder DN i praksis alle sagerne.

Dansk Ornitologisk Forening har siden 2007 påklaget i alt 124 miljøgodkendelser af husdyrbrug. 23 af disse sager er afgjort ved miljøklagenævnet, og i alle 23 har DOF fået medhold, idet sagerne enten er hjemvist til fornyet behandling i kommunen eller trukket tilbage af ansøger. Der er altså tale om 100 % medhold i foreningens klagesager på området.

Friluftsrådet har siden 2008 fået afgjort 9 sager om adgang til naturen. 6 blev vundet.

De grønne organisationer klager altså over ganske få sager, men har til gengæld en høj "scoringsprocent" - ekstremt høj, hvis vi sammenligner med den gennemsnitlige score for de klager Natur- og Miljøklagenævnet behandler.

Hvem klager ellers?

De fleste sager indbringes af lodsejere, naboer eller andre med personlig interesse i sagerne. Staten er også klageberettiget, men det er påfaldende at kun et fåtal af de sager hvor miljøorganisationernes sager har påvist fejl i de kommunale afgørelser er påklaget af Miljøcentrene eller de centrale styrelser.

Internationalt forbillede

Danmark har netop fejret 10 året for Århuskonventionen. Den forpligter blandt andet til at sikre borgere og miljøorganisationer "Access to justice".

Det tolker vi i Danmark som uhindret adgang til at indbringe sager for klagenævnene – i stedet for tidskrævende og dyre sager ved de egentlige domstole.

EU-domstolen har i sag C-216/05 accepteret et klagegebyr på 45 Euro (315 kr). Det vurderes af en miljøretseksperter, at det derfor ikke kan udelukkes at et klagegebyr af en størrelsesorden på 3.000 kr bliver underkendt ved EU-Domstolen eller Århus konventionens Compliance Committee.

Mere end 40 lande og EU har underskrevet og ratificeret Århuskonventionen.

Konstruktivt medspil eller bondefangeri?

De grønne organisationer har for ganske nylig, efter henvendelse fra miljøministeriet, indstillet 21 medlemmer til Natur- og Miljøklagenævns såkaldte visitationsudvalg.

Organisationernes medspil på linje med erhvervsorganisationernes er dermed anerkendt som en forudsætning for nævnets alsidige belysning af de sager der indbringes.

Også derfor oplever de grønne organisationer det som et brud på forudsætningerne, når det først ugen efter indstillingsrunden kommer frem, at organisationernes arbejde fremover skal belægges med en statsafgift på 3.000 kr pr. klage.

Vundet eller tabt? Til gavn for naturen!

MKN-130-00007 : En udvidelse af landbrugsproduktionen og en stor gyllebeholder på kanten af Skjern Å – naturgenoprettet for 283 mill. kr. En vundet sag til gavn for naturen.

NKN-131-00555 : Søen blev tømt for vand og opdyrket idet kommunen fastslog, at søen ikke var omfattet af naturbeskyttelsesloven. Denne beslutning kan ikke påklages – en tabt sag der afslørede lovens begrænsninger.

DET GRØNNE KONTAKTUDVALG

WWF Verdensnaturfonden, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening, Foreningen til Svampekundskabens Fremme, Dyrenes Beskyttelse, Biologforbundet, Dansk Ornitologisk Forening – BirdLife, Dansk Entomologisk Forening, Friluftsrådet, Greenpeace, Naturhistorisk Forening for Jylland, Nepenthes, Natur og Ungdom, Dansk Pattedyrforening